

ด่วนที่สุด

ที่ สม ๐๐๐๔/ ๙๕

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖ - ๗
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กทม. ๑๐๒๑๐

๑๕ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กรณีคำสั่งหัวหน้าคณะ
รักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐ เรื่อง การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการ
ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศ

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อเสนอแนะฯ ที่ ๕ /๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๐ จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ขอเสนอข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการ
ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และข้อเสนอในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ
เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา
๒๔๗ (๓) กรณีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐ เรื่องการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตาม
กฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของ
ประเทศ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. ความเป็นมา

ด้วยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ ๓๑/๒๕๖๐ เรื่องการ
ใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร
และประโยชน์สาธารณะของประเทศ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๐ โดยมีสาระสำคัญให้สามารถนำที่ดิน
ในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้เพื่อประโยชน์ในกิจการอื่นนอกเหนือจากการทำเกษตรกรรมหรือกิจการที่ต่อเนื่องหรือ
เกี่ยวข้องได้ ซึ่งการออกคำสั่งดังกล่าวมีผลเป็นการกระทบต่อเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อ
เกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ที่มีสาระสำคัญเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร เนื่องจากที่ดินเป็นปัจจัยสำคัญ
และเป็นรากฐานเบื้องต้นของการผลิตทางเกษตรกรรม เกษตรกรประสบความเดือดร้อนเนื่องจากต้องสูญเสียสิทธิ
ในที่ดินและกลายเป็นผู้เช่าที่ดิน จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อช่วยให้
เกษตรกรมีที่ดินทำกิน และลดความเหลื่อมล้ำในฐานะของบุคคลในทางเศรษฐกิจและสังคม แม้ว่าในปัจจุบัน
พลังงานเป็นปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งของสถานการณ์โลก ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนให้มีการแสวงหา
และพัฒนาแหล่งพลังงานอย่างยั่งยืนก็ตาม แต่ปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกรยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะ
ปัญหาการสูญเสียที่ดินของเกษตรกรจากปัญหานี้นอกระบบ ซึ่งการดำเนินการตามคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ ๓๑/
๒๕๖๐ อาจมีผลกระทบต่อสิทธิในที่ดินทำกินของเกษตรกรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตาม
พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยหากรัฐใช้วิธีการตามปกติในการตรากฎหมาย

แผนการออกคำสั่งหัวหน้า คสช. ก็จะทำให้กระบวนการตรวจสอบ กลั่นกรองเกิดความรอบคอบในการตรา กฎหมายที่มีผลเป็นการกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมากยิ่งขึ้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติจึงเห็นควรจัดทำข้อเสนอแนะ กรณีคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ ๓๑/๒๕๖๐ เรื่อง การใช้ที่ดินเพื่อ เกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและ ประโยชน์สาธารณะของประเทศ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) บัญญัติให้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีหน้าที่และอำนาจเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและ คุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุง กฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ดังนั้น จึงเห็นสมควรเสนอ ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการเอี่ยวยา ความเสียหาย กรณี คสช. มีคำสั่งที่หัวหน้า คสช.ที่ ๓๑/๒๕๖๐ เรื่องการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมาย ว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศ ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เนื่องจากคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ ๓๑/๒๕๖๐ เรื่องการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมาย ว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศ ข้อ ๑ วรรคสอง กำหนดว่า “หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการพิจารณาให้ความยินยอมหรือ อนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน ประเภทของกิจการหรือโครงการ เนื้อที่ วัตถุประสงค์ และมูลค่าของการดำเนิน กิจการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ... ฯลฯ ... ทั้งนี้ ต้องดำเนินการให้มีการออก กฎกระทรวงไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่คำสั่งนี้ใช้บังคับ” ซึ่งระยะเวลาเก้าสิบวันจะครบกำหนดในวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๐ จึงมีความจำเป็นต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและมอบหมายให้หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย ตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) ให้มีผลในทางปฏิบัติโดยเร่งด่วน

๔. สาระสำคัญของเรื่อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พิจารณาแล้วเห็นว่า คำสั่งหัวหน้า คสช.ที่ ๓๑/ ๒๕๖๐ มีผลกระทบต่อหลักสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และ กติการะหว่างประเทศ ว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ตลอดจนเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.๒๕๑๘ ดังนี้

๔.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓ วรรคสอง ได้ บัญญัติหลักการสำคัญในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจากการใช้อำนาจโดยมิชอบขององค์กร ของรัฐไว้ โดยบัญญัติให้การใช้อำนาจของรัฐทุกองค์กรต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม และในการตรากฎหมาย ขององค์กรของรัฐ ยังต้องคำนึงถึงมาตรา ๒๖ ซึ่งบัญญัติให้การใช้อำนาจในการตรากฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิและ เสรีภาพของประชาชนนั้นแม้จะสามารถกระทำได้ แต่ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ อยู่ภายใต้ หลักนิติธรรม และไม่เพิ่มภาระแก่ประชาชนเกินสมควรแก่เหตุ ซึ่งบทบัญญัติในมาตราดังกล่าว เป็นหลักการ

สำคัญในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจากการใช้อำนาจของรัฐ โดยประกันว่าองค์กรของรัฐทุก องค์กรจะใช้อำนาจตามหลักนิติธรรมและตามครรลองของรัฐธรรมนุญซึ่งเป็นกฎหมายที่มีฐานะสูงสุดของ ประเทศ โดยนัยนี้ การใช้อำนาจขององค์กรของรัฐจึงหมายถึงรวมถึง การใช้อำนาจของ คสช. ในการออกคำสั่ง คสช.ที่ ๓๑/๒๕๖๐ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ โดยมีการแถลงเหตุผลความจำเป็นว่า “ปัจจุบันพลังงานเป็นปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งของ สถานการณ์โลก ซึ่งรัฐบาลเองก็ได้กำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนให้มีการแสวงหาและพัฒนาแหล่งพลังงานอย่าง ยั่งยืน รวมทั้งการดำเนินการด้านพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก เพื่อป้องกันการขาดแคลนพลังงาน สร้างความมั่นคงด้านพลังงานและลดการพึ่งพาการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศ ในขณะที่นโยบายในการ บริหารจัดการแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และกระจาย การพัฒนาไปยังพื้นที่ต่าง ๆ เป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลในการปฏิรูประบบเศรษฐกิจเช่นกัน แต่โดยที่ในการ ดำเนินการเพื่อให้นโยบายดังกล่าวสัมฤทธิ์ผล มีความจำเป็นต้องเข้าไปดำเนินการภายในที่ดินของรัฐบาง ประเภท โดยเฉพาะที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินที่มีสภาพไม่เอื้อหรือไม่เหมาะสมต่อการทำเกษตรกรรมอย่างคุ้มค่า” นั้น เมื่อพิจารณาแล้ว ยังไม่ปรากฏชัดเจนว่าเป็นไปตามความมุ่งหมายของมาตรา ๔๔ ในข้อใด หากพิจารณา จากความมุ่งหมายในข้อ ๑ กล่าวคือ “เป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ” คณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่า การอนุญาตให้เอกชนเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อประกอบกิจการด้าน พลังงาน หรือเพื่อการเหมืองแร่ ซึ่งเป็นรายย่อยเฉพาะรายยังไม่สามารถเชื่อมโยงเข้ากับแนวทางการปฏิรูป ประเทศทั้งด้านการปฏิรูปเกษตรกรรมหรือการปฏิรูปพลังงานได้ ทั้งการปฏิรูปพลังงานไม่อาจเกิดได้จากการ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการผลิตพลังงานหมุนเวียนขึ้นทดแทนพลังงานฟอสซิล แต่น่าจะอยู่ที่ความรับผิดชอบใน การมีส่วนร่วมผลิตพลังงาน จึงพิจารณาได้ยากว่า คำสั่งหัวหน้า คสช.ที่ ๓๑/๒๕๖๐ เป็นไปเพื่อการปฏิรูป พลังงาน

๔.๒ จากข้อเท็จจริงปรากฏว่า พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินส่วนใหญ่มีเกษตรกรเข้าทำเกษตรกรรม แล้ว (พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินประมาณ ๔๐ ล้านไร่ มีเกษตรกรเข้าทำกินแล้วประมาณ ๓๕ ล้านไร่) การนำพื้นที่ใน เขตปฏิรูปที่ดินให้เอกชนประกอบกิจการอื่นย่อมมีผลกระทบต่อเกษตรกรที่ได้ครอบครองทำกินในพื้นที่อยู่แล้ว อย่างแน่นอน คำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ ๓๑/๒๕๖๐ จึงมีผลกระทบต่อสิทธิในทรัพย์สิน ในส่วนของสิทธิในการ ครอบครองและทำกินของเกษตรกรผู้ได้รับการจัดสรรที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามที่พระราชบัญญัติการปฏิรูป ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ บัญญัติรับรองไว้ การนำที่ดินที่มีผู้ครอบครองทำประโยชน์โดยชอบด้วย กฎหมายอยู่แล้ว ไปให้บุคคลอื่นทำประโยชน์อย่างอื่น จึงต้องคำนึงถึงสิทธิในการมีส่วนร่วมในนโยบายหรือ กิจกรรมใด ๆ ของรัฐที่อาจมีผลกระทบต่อตนเอง ตลอดจนหลักการชดเชยเยียวยา ซึ่งหลักการดังกล่าวเป็นสิทธิมนุษยชน ขั้นพื้นฐาน และได้รับการรับรองทั้งจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ และมาตรา ๗๗ และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งประเทศไทย ได้เข้าเป็นภาคีแล้ว

๔.๓ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า คำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ ๓๑/ ๒๕๖๐ มีผลกระทบต่อสิทธิของเกษตรกร โดยกระทบต่อเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม ซึ่งบังคับใช้มาตั้งแต่ปี ๒๕๑๘ ที่มุ่งคุ้มครองการดำรงชีวิตของเกษตรกรซึ่งไม่มีที่ดินทำกินหรือมีแต่ ไม่เพียงพอ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน สิทธิดังกล่าวอาจถูก จำกัดได้แต่ควรทำเฉพาะเท่าที่จำเป็นอย่างยิ่ง การออกคำสั่ง คสช. ดังกล่าวจะทำให้คุณภาพของกฎหมาย เปลี่ยนแปลงไป และไม่สามารถดำรงเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ไว้ได้อีกต่อไป นอกจากนี้ การที่คำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ ๓๑/๒๕๖๐ ให้อำนาจในการออกกฎกระทรวง

และระเบียบ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ ๓๑/๒๕๖๐ จึงมีผลเป็นการให้อำนาจเพิ่มเติมจากคำสั่งหัวหน้า คสช. ซึ่งอาจขยายไปกระทบสิทธิของเกษตรกรมากขึ้น อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยังคงเห็นว่า รัฐมีอำนาจในการจัดการที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน หากรัฐสามารถแสดงให้เห็นได้ว่ารัฐได้ดำเนินการในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.๒๕๑๘ แล้ว กล่าวคือ ได้ประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนผู้ยากไร้ให้มีสิทธิทำกินในที่ดินแม้เป็นที่ดินของรัฐ และหากรัฐดำเนินการนำที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้เพื่อกิจการอื่นโดยไม่กระทบสิทธิดังกล่าว รัฐยังสามารถดำเนินการต่อไปได้ เช่น หากประชาชนที่ทำกินในเขตปฏิรูปที่ดินถูกกระทบจากการอนุญาตให้เอกชนเข้าทำประโยชน์ในกิจการอื่น ได้มีการเยียวยาผลกระทบนั้นจนเป็นที่พอใจ หรือรัฐสามารถพิสูจน์ให้เห็นได้ว่า มีความได้สัดส่วนระหว่างการคุ้มครองสิทธิเกษตรกรกับประโยชน์ส่วนรวมของรัฐในการอนุญาตให้เอกชนเข้าทำกิจการอื่น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี ดังนี้

ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(๑) คณะรัฐมนตรีควรเสนอให้ คสช. พิจารณาทบทวนคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ ๓๑/๒๕๖๐ ให้สอดคล้องต่อหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓ วรรคสอง และมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และความมุ่งหมายของมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๕๗

(๒) คณะรัฐมนตรีควรเสนอ คสช. ให้ทบทวนคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ ๓๑/๒๕๖๐ ข้อ ๘ เนื่องจากการแก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายปฏิรูปที่ดินเพื่อรองรับการประกอบกิจการอื่นที่มีใช้เกษตรกร จะทำให้เจตนารมณ์ของกฎหมายปฏิรูปที่ดินเปลี่ยนแปลงไป แต่หากรัฐต้องการใช้พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อจัดทำกิจการอื่นอันเป็นประโยชน์สำคัญของชาติโดยส่วนรวม สมควรใช้วิธีเพิกถอนที่ดินบริเวณนั้นออกจากการเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งสามารถกระทำได้โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

(๓) คณะรัฐมนตรีควรกำหนดมาตรการในการพิจารณาให้การยินยอมการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกฎหมาย และระเบียบที่ออกตามคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ ๓๑/๒๕๖๐ โดยต้องดำเนินการกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและเกษตรกรผู้มีส่วนได้เสีย ตามบทบัญญัติมาตรา ๕๗ และมาตรา ๕๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ก่อนการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ เพื่อเป็นหลักประกันว่าสิทธิของประชาชนผู้ได้รับผลกระทบหรืออาจได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการอย่างอื่นในเขตปฏิรูปที่ดินจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย และพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคี นอกจากนี้ ในเรื่องการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์การชดเชยเยียวยาที่ชัดเจนและคุ้มครองสิทธิของเกษตรกรผู้ได้รับผลกระทบอย่างรอบด้าน มิใช่เพียงในเรื่องของการสูญเสียโอกาสจากการใช้ที่ดิน แต่หากการประกอบกิจการของเอกชนก่อให้เกิดผลกระทบในลักษณะอื่น เช่น ก่อให้เกิดมลพิษในสภาพแวดล้อมซึ่งส่งผลต่อการทำการเกษตรในที่ดินที่เกษตรกรได้ทำกินอยู่ จะต้องมีการชดเชยเยียวยาเกษตรกรผู้ได้รับผลกระทบทั้งหมด เป็นต้น ทั้งนี้ การกำหนดหลักเกณฑ์การชดเชยเยียวยาควรต้องดำเนินการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๕๗ และมาตรา ๕๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

/ข้อเสนอ ...

ข้อเสนอในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง

คณะรัฐมนตรีควรกำหนดให้การออกกฎกระทรวงและระเบียบเพื่อปฏิบัติตามคำสั่งหัวหน้าคสช.ที่ ๓๑/๒๕๖๐ ดำเนินกระบวนการตามมาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ และมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เพื่อเป็นหลักประกันว่า สิทธิของประชาชนตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี จะได้รับการคุ้มครองจากการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ โดยคณะรัฐมนตรีอาจเสนอให้ คสช. ขยายระยะเวลาในการออกกฎกระทรวง เพื่อปฏิบัติตามคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ ๓๑/๒๕๖๐ ออกไปก่อนเป็นลำดับแรก

๕. ข้อเสนอ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอความกรุณาท่านโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการตามข้อเสนอแนะฯ ที่ ๕ /๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๐ ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสองต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ผลเป็นประการใดโปรดแจ้งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายวัส ดิงสมิตร)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักวิจัยและวิชาการ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๘๙๐

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๖๙